

Motion till riksdagen 2024/25:1942

av **Nooshi Dadgostar m.fl. (V)**

Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen anvisar anslagen för 2025 inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

Anslagsfördelning

*Tabell 1 Anslagsförslag 2025 för utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv
Tusental kronor*

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader	7 514 359	2 000 000
1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	44 161 580	12 360 000
1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	6 995 286	2 238 000
1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.	20 822 749	400 000
1:5 Nystartsjobb och etableringsjobb	4 064 871	400 000
1:6 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	129 937	±0
1:7 Europeiska socialfonden+ m.m. för perioden 2021–2027	1 584 000	±0
1:8 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering	50 001	±0
1:9 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	85 031	±0
1:10 Bidrag till administration av grundbeloppet	65 122	±0
1:11 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten	8 303	±0
1:12 Bidrag till lönegarantiersättning	2 250 000	±0
1:13 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	1 480 936	928 000
1:14 Grundläggande omställnings- och kompetensstöd	3 091 000	±0
2:1 Arbetsmiljöverket	920 884	325 000
2:2 Arbetsdomstolen	37 924	±0

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
2:3 Internationella arbetsorganisationen (ILO)	43 722	±0
2:4 Medlingsinstitutet	68 110	±0
2:5 Myndigheten för arbetsmiljökunskap	53 584	±0
2:6 Regional skyddsombudsverksamhet	112 000	20 000
Summa	93 539 399	18 671 000

Anslag 1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader

Vänsterpartiet förespråkar en aktiv statlig arbetsmarknadspolitik med tonvikt på god matchning, kunskapshöjande insatser och funktionella stöd riktade till de individer som bäst behöver dem. En sammanhållen statlig arbetsförmedling med nationell överblick är en förutsättning för att kunna föra en aktiv arbetsmarknadspolitik. Arbetsförmedlingen ska finnas i hela landet för att garantera att alla medborgare ges ett likvärdigt stöd oavsett var man bor.

Under de senaste åren har Arbetsförmedlingen genomgått en omfattande reformering som innebär att en stor del av myndighetens verksamhet privatiserats. Därtill har myndigheten genomgått omfattande nedskärningar; tusentals anställda har sagts upp och ett stort antal lokala kontor har lagts ner. I takt med förändringarna har Arbetsförmedlingens förvaltningsanslag successivt minskat.

Vänsterpartiet är starkt kritiskt till Arbetsförmedlingens utveckling de senaste åren. Vi vill att förmedlingsverksamheten ska bedrivas i offentlig regi och att myndigheten säkerställer lokal närvaro och likvärdig service i hela landet. Det kräver mer personal och fler AF-kontor, vilket i sin tur kräver en höjning av Arbetsförmedlingens förvaltningsanslag. Regeringens satsningar på anslaget är otillräckliga. Vänsterpartiet föreslår därför en höjning av anslaget med 2 000 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2025.

Anslag 1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd

En arbetslöshetsförsäkring som ger inkomstrygghet vid arbetslöshet är avgörande för att skapa starka och trygga löntagare. För att den som förlorar jobbet ska kunna få goda möjligheter att antingen ställa om eller hitta ett jobb som motsvarar ens kompetens behöver a-kassan ge en rimlig ersättning. 80 procent av inkomsten är en rimlig nivå för att säkra inkomstryggheten och omställningsförmågan för individen. Så ser a-kassan inte ut i dag. Under de senaste decennierna har arbetslöshetsförsäkringen försämrats. Ersättningen har urholkats över tid och allt färre får 80 procent av sin tidigare lön vid arbetslöshet.

Under pandemin genomförde den dåvarande regeringen flera tillfälliga förstärkningar av arbetslöshetsförsäkringen. Bland annat höjdes ersättningsnivåerna och arbetsvillkoret justerades så att fler kan kvalificera sig för ersättning. De tillfälliga förstärkningarna av a-kassan har därefter permanentats. Vänsterpartiet välkomnar detta men anser att arbetslöshetsförsäkringen behöver förstärkas ytterligare – inte minst i ett läge där konjunkturen mattas av, varslen ökar och arbetslösheten förväntas stiga.

Våren 2024 lade regeringen fram prop. 2023/24:128 En arbetslöshetsförsäkring baserad på inkomster. Vänsterpartiet avlog propositionen eftersom regeringens förslag innebär en kraftig försämring av a-kassan. Vår syn på regeringens förslag och våra förslag på hur arbetslöshetsförsäkringen i stället bör utformas framgår av vår följdmotion (mot. 2023/24:2881).

Vänsterpartiets mål är att 80 procent av löntagarna ska få 80 procent av sin tidigare lön vid arbetslöshet. Vi vill därför höja den högsta dagpenningen och grundbeloppet (tak och golv), indexera ersättningsbeloppen till löneutvecklingen, höja ersättningsnivån till 80 procent för hela ersättningsperioden samt för tid med aktivitetsstöd, förbättra kvalificerings- och ersättningsvillkoren och återinföra studerandevillkoret. Reformerna beskrivs närmare i vår budgetmotion (2024/25:1924). De förstärkningar av arbetslöshetsförsäkringen som Vänsterpartiet föreslår ska genomföras 2025 innebär en ökning av anslaget med 12 400 miljoner kronor (RUT 2024:867).

Vänsterpartiet vill vidare se ett förstärkt statligt ansvar för och en utökad satsning på etablering. Vi föreslår därför en minskning av anslaget med 40 miljoner kronor (RUT 2023:808).

Sammantaget innebär Vänsterpartiets förslag att anslaget ökas med 12 360 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2025.

Anslag 1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser

I ett läge där konjunkturen mattas av, varslen ökar och arbetslösheten förväntas stiga behövs ökade satsningar på arbetsmarknadspolitiska program och insatser. Trots detta väljer regeringen att sänka anslagen till detta ändamål. Det är mycket anmärkningsvärt – i synnerhet med ett reformutrymme på 60 miljarder kronor.

Vänsterpartiet vill se ökade satsningar på aktiv arbetsmarknadspolitik, däribland arbetsmarknadsutbildning, och föreslår därför att anslaget höjs med 2 000 miljoner kronor. Utöver det föreslår vi en satsning på s.k. Sverigejobb, en ny arbetsmarknadspolitisk insats riktad till arbetslösa med kompetens inom bygg och anläggning. Förslaget beskrivs närmare i vår budgetmotion (2024/25:1924).

Vänsterpartiet föreslår vidare att anslaget höjs med 100 miljoner kronor till följd av vårt förslag om att höja och indexera lönetaken för subventionerade anställningar (RUT 2023:845). Vänsterpartiet föreslår vidare att anslaget höjs med 138 miljoner kronor till följd av vårt förslag om att återställa antalet kvotflyktingar som Sverige tar emot. Förslaget beskrivs närmare i motionen Svensk flyktingpolitik (2024/25:1930).

Sammantaget innebär Vänsterpartiets förslag att anslaget ökas med 2 238 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2025.

Anslag 1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.

Vänsterpartiet föreslår att anslaget höjs med 400 miljoner kronor till följd av vårt förslag om att höja och indexera lönetaken för subventionerade anställningar (RUT 2023:845). Förslaget beskrivs närmare i vår budgetmotion (2024/25:1924).

Anslag 1:5 Nystartsjobb och etableringsjobb

Vänsterpartiet föreslår att anslaget höjs med 400 miljoner kronor till följd av vårt förslag om att höja och indexera lönetaken för subventionerade anställningar (RUT 2023:845). Förslaget beskrivs närmare i vår budgetmotion (2024/25:1924).

Anslag 1:13 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare

Vänsterpartiet föreslår att anslaget höjs med 358 miljoner kronor till följd av vårt förslag om att återställa antalet kvotflyktingar som Sverige tar emot. Förslaget beskrivs närmare i vår motion Svensk flyktingpolitik (2024/25:1930). Vänsterpartiet föreslår vidare att anslaget höjs med 570 miljoner kronor till följd av vårt förslag om förstärkt statligt ansvar för och utökad satsning på etablering (RUT 2023:808).

Sammantaget innebär Vänsterpartiets förslag att anslaget ökas med 928 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2025.

Anslag 2:1 Arbetsmiljöverket

Arbetsmiljöverkets inspektionsverksamhet har en central betydelse för arbetstagarnas arbetsmiljö. För att Arbetsmiljöverket ska kunna utföra fler inspektioner krävs fler arbetsmiljöinspektörer. Enligt FN:s arbetsmarknadsorgan ILO bör det finnas 1 arbetsmiljöinspektör per 10 000 arbetstagare. Sverige bör därmed med sina drygt 5,15 miljoner sysselsatta ha 515 arbetsmiljöinspektörer. I dag finns totalt 274 arbetsmiljöinspektörer. För att nå ILO:s rekommendation bör det således anställas ytterligare 241 arbetsmiljöinspektörer. För att myndigheten ska kunna nå ILO:s rekommendation bör Arbetsmiljöverket tillföras mer resurser i syfte att anställa fler arbetsmiljöinspektörer. Vänsterpartiet föreslår därför en ökning av anslaget med 225 miljoner kronor för detta ändamål.

Sedan 2018 bedriver ett antal myndigheter ett gemensamt arbete för att motverka arbetslivskriminalitet. Arbetsmiljöverket är ansvarig myndighet. Verksamheten finansieras delvis via Arbetsmiljöverkets anslag. Flera fackförbund vittnar om en kraftigt ökande arbetslivskriminalitet under de senaste tio åren. Givet problemets omfattning och de effekter det får bör samhället lägga betydligt mer resurser på att bekämpa arbetslivskriminaliteten. Vänsterpartiet föreslår därför en ökning av anslaget med 100 miljoner kronor.

Sammantaget innebär Vänsterpartiets förslag att anslaget ökas med 325 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2025.

Anslag 2:6 Regional skyddsombudsverksamhet

De regionala skyddsombuden har en central roll i arbetsmiljöarbetet, i synnerhet vid arbetsställen där arbetsstyrkan varierar och vid mindre arbetsställen där det kan vara svårt att rekrytera ett lokalt skyddsombud. Den regionala skyddsombudsverksamheten bekostas delvis av staten och delvis av fackförbunden. De statliga medlen till den regionala skyddsombudsverksamheten hanteras av Arbetsmiljöverket som fördelar och betalar ut stödet samt följer upp verksamheten. För att stärka de regionala skyddsombudens viktiga arbete bör den regionala skyddsombudsverksamheten få ett utökat

ekonomiskt stöd. Vänsterpartiet föreslår därför en ökning av anslaget med 20 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2025.

Nooshi Dadgostar (V)

Andrea Andersson Tay (V)

Andreas Lennkvist Manriquez (V)

Daniel Riazat (V)

Ciczie Weidby (V)

Samuel Gonzalez Westling (V)

Isabell Mixter (V)

Vasiliki Tsouplaki (V)